

REFERAT |KRS| Formannskapet (2011-2015) d. 20-11-2013

Møtedato Onsdag d. 20. november 2013 kl. 09:00

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Etablering av tilbud om nødovernatting vinteren 2013/2014.....	3
Høringsuttalelse vedr. forslag til endringer i forskrift 18. desember 2003 nr. 1659 om fosterhjem -ti	9
Høring - forslag til forskrift om å autorisere manuellterapeuter i henhold til helsepersonelloven.....	14
Endelig forslag til Boligprogram 2014 - 2017.....	17

Sak 110/13: Etablering av tilbud om nødovernatting vinteren 2013/2014

Vedlegg

Vedtak HELSOS, 19112013, Sak 63/13, Etablering av tilbud om nødovernatting vinteren 2013/2014

Samarbeidsavtale mellom Kristiansand kommune og frivillige (2).docx

Dato 30. oktober 2013
Saksnr.: 201204168-18
Saksbehandler Vegard Vige

Saksgang
Helse- og sosialstyret
Formannskapet

Møtedato
19.11.2013
20.11.2013

Etablering av tilbud om nødovernatting vinteren 2013/2014

Sammendrag

Fra august 2012 har en rekke frivillige organisasjoner hatt ansvar for driften av sanitærbrakke for bostedsløse ved Vesterveien. Dette tiltaket ble evaluert i sak 47/13, der Formannskapet vedtok at administrasjonen skulle fremlegge et forslag om etablering av nødovernatting for kalde perioder på vinteren.

Det foreslås etablert et slikt tilbud for vinteren 2013/2014 i kommunens bygg i Setesdalsveien 24. Flere alternativer har vært vurdert, men dette anses best egnet. Den lokale velforeningen og nabo har uttrykt motstand mot etableringen.

Kristiansand Eiendom tar ansvar for ordinært bygningsmessig vedlikehold, og ideelle organisasjoner med en rekke frivillige enkeltpersoner tar ansvar for driften av tiltaket i henhold til inngått samarbeidsavtale. Lokalene åpnes kl 2100 hver kveld og stenges kl 0800 hver morgen. Driften skal sikre tilfredsstillende ro og orden. Brukergruppene ansvarliggjøres, betaler en avgift på kr 20,- for tilbudet og utfører arbeidsoppgaver knyttet til driften.

Tiltaket representerer et unikt samarbeid mellom kommunen og ideelle organisasjoner og frivillige enkeltpersoner som påtar seg langvarige og betydelige forpliktelser.

Forslag til vedtak

1. Formannskapet beslutter å etablere et tilbud om nødovernatting for bostedsløse i 1. etasje i Setesdalsveien 24
2. Tilbudet er tilgjengelig i perioden 1. desember 2013 til 31.mars 2014
3. En forutsetning er at det kan gis tillatelse etter plan- og bygningsloven for midlertidig bruksendring til dette formål
4. De ideelle organisasjoner som har signert samarbeidsavtalen sikrer at driften skjer i henhold til avtalen
5. Tiltaket evalueres i løpet av våren 2014, innen 15. mai

Tor Sommerset
Rådmann

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Vedlegg:

Samarbeidsavtale mellom Kristiansand kommune og frivillige/ideelle organisasjoner om drift av tilbud om nødovernatting

Bakgrunn for saken

Formannskapet besluttet 18/4-2012 å avsette midler til etablering av en toalettbrakke for bostedsløse tiggere, under forutsetning av at driften av brakka ble ivaretatt av frivillige/ideelle organisasjoner. 5 organisasjoner påtok seg dette driftsansvaret, noen fler har tilkommet i løpet av prosessen, og brakken har nå vært i drift siden august 2012.

29/5-2013 i sak 47/13 – «Evaluering – erfaringer med etablering og drift av sanitærbrakke for bostedsløse», vedtok Formannskapet;

- *Det etableres et tilbud om nødovernatting i Kristiansand.*
- *Det vurderes om tilbudet skal fungere i perioder med streng kulde eller om det skal være et helårlig tilbud der brukerne betaler en rimelig pris for overnatting.*
- *Det søkes om statlige midler til dekning av kostnadene.*
- *Administrasjonen bes vurdere å fremme en sak om kostnader og alternativ for løsning av ovennevnte.*

På bakgrunn av dette vedtaket har administrasjonen gjennomgått og vurdert mulige lokaler for en slik etablering, og hatt regelmessig kontakt med de organisasjonene som har hatt driftsansvaret for sanitærbrakka. Formålet har vært å etablere et tilbud om nødovernatting for tiggerne for de kalde periodene på vinteren, etter samme samarbeidsmønster som vi har hatt rundt sanitærbrakka. Forutsetningen er da at kommunen skaffer til veie et egnet lokale, mens de ideelle organisasjonene påtar seg ansvaret for driften av dette tiltaket.

Om lokalisering av tilbudet:

Det har videre vært forutsatt i Formannskapets vedtak at tiltakets kostnader søkes dekket ved statlige tilskudd. Det er for tiden ikke lenger noen statlig tilskuddsordning tilgjengelig, og utredningen har derfor tatt utgangspunkt i at tiltaket ikke må utløse kostnader av betydning. Av denne grunn har også flere initiativ fra private aktører som har ønsket å fremme forslag om lokalisering basert på kommersielle leieavtaler blitt avvist uten nærmere vurdering. Det mest konkrete forslaget har dreid seg om utleie av brakker som kommunen kunne sette opp på en eventuell egnet tomt.

Kristiansand Eiendom har gått igjennom de lokalene som eies av eller er tilgjengelige for kommunen. 3 lokaler har vært nærmere vurdert, fordi de pekte seg ut som mulige lokaliseringer av dette tilbudet.

Kongensgate skole har en geografisk plassering som kunne anses tjenlig, og store arealer som står ubenyttet om natten. Ved nærmere vurdering fremkommer at dette ville utløse behov for vesentlige kostnader for etablering av rømningsveier, sikring av byggets øvrige arealer med en rekke dører, og en viss brannfare knyttet til mulig feilbruk av elektriske ovner. Det var videre en viss grad av konflikt med oppvekstsektorens bruk av lokalene.

Kongensgate 2 inneholder lokaler knyttet til garderobedelen til teateret. Her ville det også bli utløst en del kostnader knyttet til behov for etablering av rømningsveier, sikring av øvrig bygningsmasse og brannfare ved feilbruk av elektriske ovner.

Administrasjonen har derfor ikke sett det som aktuelt å gå videre med disse to byggene, og det er derfor heller ikke tatt kontakt med naboer og velforening.

Det mest tjenlige alternativ vi har stått tilbake med er kommunens lokaler i 1. etasje i **Setesdalsveien 24**. Deler av lokalene er i bruk på dagtid av oppvekstsektoren, men lokalene i 1. etasje kan utstyres for overnatting og benyttes på natta uten å komme i veien for oppvekstsektorens behov.

Denne etableringen er diskutert med ledelsen i oppvekstsektoren. Det vil utløse noen ulemper for Grim skole, men oppvekstdirektøren stiller seg positiv til forslaget.

Byggets geografiske plassering er gunstig; det er kort vei til sanitærbrakken, det er offentlig parkeringsplass ved siden av huset, og det er kun 1 nabo som i vesentlig grad kan bli berørt av tiltaket. Videre er plasseringen ikke så avsides at det kan oppleves som vanskelig eller utrygt for de frivillige som skal ha driftsansvar for tiltaket.

Sikkerhetsmessig er dette også en gunstig løsning. Bygget er godt utstyrt med brannalarm med direkte varsling til brannstasjonen, svært god merking av rømningsveier samt sprinkleranlegg. Bygget har sentralvarmeanlegg/radiatorer, slik at brannrisiko ved feilbruk av elektriske varmeovner unngås.

Dette betyr videre at tiltaket ikke utløser store lokalkostnader. Sikkerhetsmessig er dette også en gunstig løsning. Bygget er godt utstyrt med alarm med direkte varsling til brannstasjonen, og overrissingsanlegg. Bygget har sentralvarmeanlegg, slik at brannrisiko ved feilbruk av elektriske varmeovner unngås.

Om kostnader:

Etableringskostnader/drifskostnader vinteren 2013/2014:

<i>Ny dør til trapp 2. etg:</i>	<i>Kr</i>	<i>16.000,-</i>
<i>Klargjøring div VVS:</i>	<i>Kr</i>	<i>5.000,-</i>
<i>Energi (oppvarming/lys):</i>	<i>Kr</i>	<i>15.000,-</i>
<i>Uforutsett / reparasjoner:</i>	<i>Kr</i>	<i>15.000,-</i>

Til sammen Kr 51.000,- eks mva

Om driften:

Dersom denne etableringen skal kunne skje uten vesentlige ulemper kreves imidlertid fortløpende tett oppfølging.

Ansvar for denne oppfølgingen ligger til de ideelle organisasjonene som har påtatt seg dette. Dette må skje ved at lokalene åpnes hver kveld og stenges hver morgen. Det må stilles krav til brukerne av tilbudet om at de må rette seg etter de ordensregler og krav som organisasjonene stiller. Vesentlige brudd på disse kravene vil kunne medføre umiddelbar stenging av tiltaket.

Oppgavene er beskrevet i den vedlagte samarbeidsavtale mellom kommunen og de ideelle organisasjonene. Kirkens Bymisjon og Frelsesarmeen har sagt seg klare til å signere driftsavtalen, og påta seg ansvaret for driften av tiltaket. De har også knyttet til seg en rekke frivillige enkeltpersoner som har forpliktet seg til å delta i driften.

Dette representerer et ganske enestående samarbeid mellom kommune og frivillige aktører som påtar seg et omfattende og langvarig driftsansvar.

Ordinært bygningsmessig vedlikehold ivaretas av Kristiansand Eiendom, mens driften ivaretas av de frivillige i henhold til samarbeidsavtalen. Det oppnevnes en kontaktperson som kan koordinere kontakten både med kommunen og de involverte frivillige.

Driften av tiltaket krever ansvarliggjøring av brukerne, og dette krever god og tett kontakt med brukergruppene. Dette har organisasjonene fått etablert, ikke minst gjennom driften av sanitærbrakka, og ved at de har knyttet til seg flere personer som snakker romani.

Om åpningstider og egenbetaling:

Mellom kl 2000 og 2100 hver kveld må de som ønsker å benytte seg av tilbudet møte frem og registrere seg. Det er foreslått en avgift på kr 20,- per natt som vil dekke driftsutgifter som vask av sengetøy mm. Det er videre planlagt at det hver natt skal være en oppnevnt ordensansvarlig blant brukerne som kan ta et ansvar for å følge opp søppelhåndtering, renhold og ro og orden. For denne oppgaven kan det betales en godtgjørelse, finansiert av brukerbetalingen.

I sak 47/13 bes administrasjonen vurdere om det skal være et helårlig tilbud eller kun et tilbud i perioder med streng kulde. Alternative løsninger har vært diskutert. Helårsdrift vil bli for omfattende til at det er mulig å foreslå i denne omgang. Åpning kun på dager med temperatur under en gitt grense, slik det gjøres ved et av tilbudene i Oslo, oppfattes å være vanskelig å bemanne fordi det ikke vil være god nok forutsigbarhet for de frivillige. Det foreslås derfor at tilbudet er åpent hver natt i den perioden som har størst risiko for streng kulde, fra 1. desember til 31. mars. Ved en eventuell tidlig vår med høye temperaturer vil det kunne være aktuelt å avslutte tilbudet tidligere.

Om bruksendring og forholdet til nabolaget:

Etableringen krever at det gis tillatelse etter plan- og bygningsloven til midlertidig bruksendring av lokalene. Kristiansand Eiendom har fremmet søknad om dette. Det er kun et nabohus som ligger i umiddelbart nærhet og som vil bli berørt av dette tiltaket. Disse naboene har satt seg meget klart imot en slik etablering, fordi de er redd for at dette kan medføre ulemper for dem knyttet til bråk, uro, forsøpling og ugreie parkeringsforhold, og at stedet kan bli en samlingsplass og utgangspunkt for eventuelle kriminelle aktiviteter.

Den lokale velforeningen, Frobudalen vel ved sin leder Henry Gundersen, er informert om det foreliggende forslag. Han har gitt uttrykk for at velet ser det som sin oppgave å gi støtte sine medlemmer, de berørte naboene. Naboklagen blir tatt med i vurderingen av om det kan gis tillatelse til midlertidig bruksendring.

I forhold til Helse- og sosialstyrets og Formannskapetets behandling av den foreliggende saken er det imidlertid viktig at det klart fremkommer at etableringen vil føre til betydelig motstand fra de nærmeste naboene som vil bli berørt av tiltaket. Det har for administrasjonen imidlertid ikke vært mulig å finne noe annet egnet lokale der en etablering ikke vil kunne utløse motstand fra naboer.

Kommunen har *ingen plikt* til å iverksette særskilte tiltak for denne målgruppen. Men for kommunen er alternativet til en slik etablering at det foreligger en reell risiko for at fattige mennesker fryser i hjel, for folk i målgruppen er alternativet å utsette seg for en slik risiko. Gjennom kontakten med målgruppen ser vi at vi kan forvente en stor motivasjon for at det som etableres av ordensregler, og det som stilles av betingelser og krav til brukerne, vil bli fulgt i praksis. Dette fordi det vil bli nøye fulgt opp fra dag til dag, og fordi brukerne vil være orientert om at konsekvensene av vesentlig avvik fra disse kravene vil måtte bli at tiltaket avsluttes og de igjen må sove utendørs.

Det vil bli stilt som krav blant annet at;

- Det er oppnevnt en ansvarlig person for hver dag tilbudet er åpent
- Lokalene åpnes på kvelden med registrering fra kl 2000 til kl 2100, og stenges på morgenen kl 0800
- Utenom åpningstidene skal det ikke oppholde seg folk i eller utenfor lokalene.
- Lokalene, og omgivelsene rundt, må til enhver tid fremstå med tilfredsstillende orden. Dette krever god håndtering av avfall, minst mulig hensetting av gjenstander utendørs og gode rutiner for bilparkering.
- Tiltaket forutsetter at det ikke forekommer uro eller ordensforstyrrelse av betydning knyttet til tiltaket.

- Brukergruppene skal i så stor grad som mulig ansvarliggjøres og utføre arbeidsoppgaver knyttet til driften, særlig i forhold til søppelhåndtering, renhold og å sikre ro og orden.

Organisasjonene som skal påta seg ansvaret for driften, har knyttet til seg flere personer som snakker romani og som har god kontakt med og kjenner målgruppene. Erfaringene med drift av sanitærbrakkka på Vesterveien har vært at utover noe kriminell aktivitet i starten fra antatt etnisk norske personer rettet mot brakka og brukerne av den har det ikke vært registrert noen ordensproblemer av betydning eller annen kriminell aktivitet.

Det vil være aktuelt å etablere en viss grad av vakthold med vektere, og organisasjonene har etablert god kontakt med politiet. All parkering skal skje på den offentlige parkeringsplassen på sørsiden av bygget, og vi kan ikke se at det vil kunne være til vesentlig sjenanse for naboene. Parkeringsavgiftene som vil påløpe på dagtid vil sikre at biler ikke hensettes på plassen over lengre tid.

Administrasjonen anser at naboene gjennom dette skal være godt sikret mot negative konsekvenser av en slik etablering.

Sak 111/13: Høringsuttalelse vedr. forslag til endringer i forskrift 18. desember 2003 nr. 1659 om fosterhjem -tilsyn med barn i fosterhjem.

Vedlegg

Vedtaksnummer: HELSOS, 19112013, Sak 64/13, Høringsuttalelse vedr. forslag til endringer i forskrift 18. desember 2003 nr. 1659 om fosterhjem -tilsyn med barn i fosterhjem.

Dato 11. november 2013
Saksnr.: 201309966-2
Saksbehandler Svein Ove Ueland

Saksgang
Helse- og sosialstyret
Formannskapet

Møtedato
19.11.2013
20.11.2013

Høringsuttalelse vedr. forslag til endringer i forskrift 18. desember 2003 nr. 1659 om fosterhjem -tilsyn med barn i fosterhjem.

Sammendrag

Kristiansand kommune har fått til høring forslag til endringer i forskrift 18. desember 2003 nr. 1659 om fosterhjem - tilsyn med barn i fosterhjem. Det fremgår av Barnelikestillings- og inkluderings departementets brev av 04.10.13 at kommunen innen 13. desember bes gi sitt syn på de forslagene som legges frem. På generelt grunnlag vil en hevde at det på flere punkter i forslaget til forskrift er slik at departementet påpeker svakheter ved dagens organisering, profesjonalitet, kvalitet i utførelse av tilsyn. Forskriften er imidlertid lite konkrete på hvordan disse utfordringene skal løse, f.eks. hvordan tilsynet skal organiseres, hva slags kompetanse tilsynsfører må ha, hva slags opplæring som bør gis eller stiller nødvendig økonomi til rådighet for kommunene til å utføre tilsynet på en kvalitativt bedre måte. Fra kommunens side påpeke at forventningen om økt profesjonalisering, bedret opplæring og veiledning, strengere krav til rapportering og tid beregnet til å skrive rapport forutsetter å fast ansette 'profesjonelle' tilsynsførere. Dette vil koste kommunene mer enn økningen departementet legger til grunn.

Forslag til vedtak

Formannskapet gir sin tilslutning til administrasjonens anbefalinger og forslag til departementets høringsnotat til endringer i forskrift 18. desember 2003 nr. 1659 om fosterhjem -tilsyn med barn i fosterhjem.

Tor Sommerseth
Rådmann

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Bakgrunn for saken

Det vises til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets brev av 04.10.13 hvor forslag til ny forskrift om tilsyn med barn i fosterhjem er sendt ut. Høringsfristen er 13. desember. Kristiansand kommune ønsker med dette å gi uttalelse til fremlagte forslag på de punkt en har utdypende kommentarer eller ikke kan stille seg uforbeholdent bak.

I Kristiansand kommunes egen høring til forslaget til ny barnevernlov som ligger til grunn for forslaget til endring av forskrift om tilsyn, sak 113/12 behandlet i Formannskapet i november – 12, heter det:

«Formålet med tilsynsførerordningen etter barnevernloven er å føre kontroll med at barnet får en forsvarlig og tilfredsstillende omsorg i fosterhjemmet. I følge departementets høringsnotat er det godt dokumentert at dagens tilsynsførerordning har svakheter. Kristiansand kommune støtter i all hovedsak en profesjonalisering av tilsynet, og mener at det er en betydelig svakhet ved dagens ordning som krever en lovendring. Kommunen mener likevel, etter å ha gjennomgått departementets forslag, at det foreligger en del uklårheter knyttet til forslaget om en ny tilsynsmodell. Departementet påpeker svakhetene i dagens tilsynsførerordning mens det i for liten grad konkretiseres i den nye ordningen hvordan disse svakhetene skal styrkes. Det fremgår av høringsnotatet side 116 at departementet foreslår at tilsynsansvaret legges til kommunen som sådan, og ikke til den enkelte barneverntjeneste.

Den enkelte kommune kan velge å legge ansvaret for å gjennomføre tilsynsbesøk til en av de andre tjenestene i kommunen, for eksempel den kommunale helse - og omsorgstjenesten. Det er interessant å stille spørsmål ved hvilke andre tjenester/organ i en kommune som vil kunne inneha den samme kompetansen som barneverntjenesten har. Dersom kommunene selv skal gis en valgfrihet i forhold til utvelgelse av tilsynsorgan, vil dette kunne skape store variasjoner mellom kommunene med tanke på hvem som utfører tilsynet og hvordan tilsynet fungerer. Dette vil videre kunne medføre ulikheter i forhold til oppfølging det enkelte fosterbarn får.

Forslaget til ny tilsynsmodell innbefatter at kommunene skal ha ansvar for nødvendig faglig opplæring og veiledning av tilsynsførerne. Kommunene må også sikre at de som gjennomfører tilsynet har nødvendig kompetanse om barns rettigheter og om det å snakke med barn i en krevende og utsatt livssituasjon. Den nye modellen stiller imidlertid ingen formelle krav til tilsynsførers kvalifikasjoner, noe som også har vært kritikken rettet mot dagens ordning.

Her mener Kristiansand kommune at departementet bør komme med en konkretisering av hvilke formelle krav det bør stilles til en tilsynsfører. Det fremgår av høringsnotat at departementet kan se behovet for å utarbeide en veileder med faglige anbefalinger om hva som er kvalitativt godt tilsyn med barn i fosterhjem, samt veileder for samtaler med barn i fosterhjem i forbindelse med tilsyn. Kommunen støtter dette forslaget, og mener det er helt avgjørende for et velfungerende tilsyn at det finnes denne typen veiledere.

Kommunen ser også behovet for felles retningslinjer knyttet til opplæringen av tilsynsførere, og en konkretisering av hva den anerkjente tilsynsmetodikken består av.

En stiller seg også undrende til hvordan en ny tilsynsmodell skal kunne sikre større grad av stabilitet av tilsynsførere for det enkelte barn. Dette er et sentralt punkt som må konkretiseres. »

Imidlertid, på tross av tilbakemeldinger lik denne fra Kristiansand kommune og andre er det i dagens forslag til forskrift til ny tilsynsførerordning ikke gitt klare svar på de svakheter som er påpekt ved høring til forslaget til ny lov i 2012.

I forslaget til forskrift påpeker departementet at ansvaret for nødvendig opplæring ligger til kommunen, uten å konkretisere dette. Nødvendig opplæring er et premiss for økt profesjonalisering. Ansvaret for opplæringen og god veiledning påhviler kommunen der barnet er bosatt i fosterhjem, fosterhjems kommunen. Innholdet i opplæringen skal blant annet være generell kunnskap om barns rettigheter, det å samtale med barn i en krevende og utsatt livssituasjon, og spesiell kompetanse på dialog og samhandling med mindreårige.

Det blir ikke tydeligere presisert hva som ligger av krav og forventninger fra departementets side. Det vil i stor grad være opp til den enkelte kommune å fortolke og utforme sin egen tilsynsførerordning, stikk i strid med intensjonen i lovforslaget, slik en forstår det.

Det stilles ikke krav til kvalifikasjoner for tilsynsførere, en bruker derimot begrepet egnethet. Om egnethet heter det at hva som skal til for å være egnet beror på en konkret vurdering der forutsetningene for å kunne skape åpenhet i tilsynssituasjonen er sentralt. Dette er ikke klargjørende. En kunne tenke seg at tilsynsfører burde ha visse juridiske, barnevernfaglige, barne- og ungdomspsykologiske eller andre faglige kvalifikasjoner. Det er ikke tydeliggjort i utkast til forskrift.

Det framgår av forslaget til forskrift at ansvaret for tilsynet legges til kommunen, ikke barnevernet. Det heter i høringsnotatet at det å plassere ansvaret i kommunen, og ikke i barnevernet, gir kommunen større fleksibilitet og mulighet for lokal tilpasning. Fra Kristiansand kommunes egen høring til lovforslaget er det påpekt at det er vanskelig å se at andre faginstanser har bedre forutsetninger for å vurdere barns situasjon og levekår. I høringsutkastet åpnes det også opp for interkommunalt samarbeid, eksterne aktører, og det stilles ikke lenger krav til en tilsynsfører pr barn. Dette skal avhjelpe problemet med å rekruttere tilsynsførere.

Imidlertid vil en slik profesjonalisering, eventuelt bruk av eksterne aktører, høyst sannsynlig drive prisen på tilsynsarbeid ytterligere opp, uten at kommunene tilføres nok økonomiske ressurser.

(En kan tenke seg en parallell her til det tidligere kommunale Overformynderiets utfordringer med å finne hjelpeverge. Dette resulterte i at oppdragene ble gitt til advokater, med følgende økte kostnader.)

I forslaget til ny forskrift er det ikke tydeliggjort om det er en premiss at tilsynet organisatorisk skal flyttes ut av barneverntjenesten, men det poengteres det hensiktsmessige ved dette, for at tilsynet skal ha en uavhengig stilling overfor barnevernet. Det hadde vært på sin plass med en tydeliggjøring av dette punktet. En ser at det i mindre kommuner fort kan oppstå en situasjon der det blir tette forhold mellom de i barneverntjenesten som har ansvar for å følge opp en barnevernssak og de som har ansvar for å føre tilsyn. Det vil ikke være situasjonen i større kommuner, og som påpekt tidligere kan en vanskelig se andre instanser i kommunen som har bedre oversikt over barns omsorgssituasjon og juridiske rettigheter.

Økonomi

Til grunn for forslaget om økonomisk bevilgning har departementet i Prop. 106 L (2012-2013) *Endringer i barnevernloven* lagt til grunn at profesjonaliseringen av fosterhjemsbesøkene sammen med administrasjonsutgifter og opplæringskostnader vil gi merutgifter per tilsynsbesøk. I proposisjonen er de samlede merkostnadene for kommunene, basert på tall for fosterhjemsplasserte barn og antallet forventede tilsynsbesøk, anslått til om lag 32 mill. kroner per år, en økning på kr. 1000 pr. tilsynsbesøk. Dette baserer seg på 4 tilsynsbesøk pr år i 75% av løpende saker, og det framgår av forslaget til ny lov og høringsnotatet til forskriften at dette er et minimum.

Nye plasseringer og komplekse saker kan godt skape behov for hyppigere tilsynsbesøk enn 4 ganger pr år. Imidlertid vil en fra kommunens side påpeke at forventningen om økt profesjonalisering, bedret opplæring og veiledning, strengere krav til rapportering og tid beregnet til å skrive rapport forutsetter å fast ansette 'profesjonelle' tilsynsførere, og at dette

vil koste kommunene mer enn økningen departementet legger til grunn. I Kristiansand anslår en at det vil være behov for inntil to årsverk med tilsynsførere, og dette vil i alt koste ca. 1,3 – 1,5 mill. kr. pr år. Kommunens egne utgifter til tilsynsførere i 2012 lå på 0,45 mill. kr., statens bidrag vil med helårseffekt være ca. 0,5 mill. kr., underdekningen for kommunen blir da 0,45 – 0,65 mill. kr. forutsatt at det hele organiseres som en del av dagens barneverntjeneste. Dersom en ønsker organisatorisk tilknytning til andre kommunale instanser kan kostnadene bli enda høyere for kommunen.

I høringsnotatet framgår det at ansvaret for opplæring i framtiden er overlatt til kommunene, og ikke lenger er Bufetats ansvar. Økonomisk sett burde det være grunnlag for en styrking av kommunens økonomi også som følge av denne oppgaveomfordelingen.

Fylkesmannens rolle i ny tilsynsmodell er å føre enda tettere tilsyn med at kommunene følger opp sitt ansvar og gir fosterhjemsplasserte barn godt nok tilsyn. For denne oppgaven skal Fylkesmannen tilføres økte ressurser. Kommunene vil således få økt ansvar, økte krav og oppgaver og økt tilsyn med at kravene følges opp, men knapt med ressurser til å ivareta utfordringene knyttet til en barneverntjeneste som allerede har en anstrengt ressursmessig situasjon.

Sak 112/13: Høring - forslag til forskrift om å autorisere manuellterapeuter i henhold til helsepersonelloven

Vedlegg

Vedtak HELSOS, 19112013, Sak 65/13, Høring - forslag til forskrift om å autorisere manuellterapeuter i henhold til helsepersonelloven

Signert.pdf

Høringsnotat.pdf

Signert.pdf

Dato 12. november 2013
Saksnr.: 201310062-2
Saksbehandler Vegard Vige

Saksgang
Helse- og sosialstyret
Formannskapet

Møtedato
19.11.2013
20.11.2013

Høring - forslag til forskrift om å autorisere manuellterapeuter i henhold til helsepersonelloven

Sammendrag

Helse- og omsorgsdepartementet sender på høring med høringsfrist 12. januar 2014 forslag om å innføre egen autorisasjon av manuellterapeuter. Departementet anbefaler en slik autorisasjon mot helsedirektoratets anbefaling.

For kommunene kan en slik ny autorisasjon skape utfordringer, med risiko for oppsplitting av rehabiliteringstjenestene, risiko for uklarhet i ansvars- og oppgavefordeling og mindre kontinuitet i behandlerkontakt for pasientene. Det kan utløse behov for å måtte øke antall stillinger, særlig i mindre kommuner.

Fra et kommunalt ståsted er det også vanskelig å se at en egen autorisasjon av manuellterapeuter tilfører tjenesten en tilleggsverdi som kan forsvare de potensielle ulempene.

Forslag til vedtak

[Kristiansand kommune fraråder etablering av ny autorisasjon for manuellterapeuter.](#)

Tor Sommerseth
Rådmann

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Vedlegg:
Høringsnotat – forslag om å autorisere manuellterapeuter

Bakgrunn for saken

Det har gjennom en lengre tid fra manuellterapeutenes side vært fremmet forslag om at de skal gis en egen selvstendig autorisasjon, og ikke kun ses som fysioterapeuter med videreutdanning.

Hovedargumentet for en egen autorisasjon er at manuellterapeutene er gitt en rekke selvstendige rettigheter som ellers er forbeholdt leger og kiropraktorer:

- å være primærkontakt for pasienter med selvstendig ansvar for å stille diagnose og iverksette behandling, og motta pasienter
- å henvise til billeddiagnostiske undersøkelser
- å henvise til fysioterapi
- å ha en «portvakt»-rolle i forhold til øvrige helsetjenester

Helsedirektoratet har, som statlig fagorgan, flere ganger vurdert dette spørsmålet, sist i 2012. Helsedirektoratet har anført at det ikke fremkommer overbevisende argumenter for at manuellterapeutenes yrkesutøvelse er vesensforskjellig fra fysioterapeutenes yrkesutøvelse, eller at manuellterapeutene utøver et annet yrke enn fysioterapeutene.

Manuellterapeuter har i dag sin grunnutdannelse som fysioterapeut og autoriseres som fysioterapeut, før de videreutdannes til manuellterapeut. Opptakskravene til dette studiet er autorisasjon som fysioterapeut og 1 års praksis etter autorisasjon. Slik administrasjonen ser det ville det derfor ha vært mer naturlig å vurdere manuellterapeuter som fysioterapeuter med spesialisering i manuellterapi.

For kommunene vil en slik selvstendig autorisasjon reise en rekke spørsmål om hvordan ansvars- og oppgavefordeling bør være mellom «ordinære» fysioterapeuter og manuellterapeuter. Det vil være et tema i forhold til hvor mange stillinger kommunen vil måtte opprette i sine rehabiliteringstjenester, og hvor mange driftstilskudd for privat praksis som skal opprettes for hver av yrkesgruppene.

En slik «ny» yrkesgruppe vil også kunne utløse forventninger om flere stillinger og nye tjenester både fra fagfolkene og fra befolkningen.

Flere yrkesutøvere med denne kompetansen vil kunne ha positive virkninger og kunne bedre behandlingstilbudet for innbyggere med muskel-/skjelettplager

En tydelig avklaring av grenseoppgangen mellom disse to yrkene vil videre kunne skape utfordringer for samarbeidende helsepersonell, det øker den allerede bekymringsfulle oppsplitting av helse- og omsorgstjenestene, og det vil øke risiko for brudd i behandlingsskjeden for pasientene.

Det ligger i høringsforslaget også en forventning til at manuellterapeutene vil kunne «avlaste» fastlegene; det er imidlertid vanskelig å se hvordan det kan oppnås i praksis. Administrasjonen er da mer bekymret for at dette vil medføre at det etableres en ny tjenestetype som utløser en økt etterspørsel og økte kostnader.

Kommunen skal ivareta breddetilbudet, og skap prinsipielt så langt som mulig gi gode generelle tilbud til befolkningen, og i så liten grad som mulig etablere spesialiserte særtjenester for spesielle grupper. Det er noen grupper der det er klart hensiktsmessig, og også helt nødvendig, å etablere særtjenester, men administrasjonen klarer ikke å se at det er tilfelle i forhold til manuellterapi.

Det er i dag betydelige utfordringer for pasienter som har behov for sammensatte og langvarige tjenester at de er nødt til å forholde seg til et stort antall hjelpere; etableringen av en ny yrkesgruppe vil ytterligere forsterke dette problemet.

Sak 113/13: Endelig forslag til Boligprogram 2014 - 2017

Vedlegg

Vedtak BYSTYR, 27112013, Sak 153/13, Endelig forslag til Boligprogram 2014 - 2017

Boligprogram 14-17.doc

Dato 11. november 2013
Saksnr.: 201302334-17
Saksbehandler Harald Karlsen

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
20.11.2013
27.11.2013

Forslag til Boligprogram 2014 - 2017

Sammendrag

Boligprogrammet er et eget program for tema bolig. Programmet er et underlag for kommunens budsjett og handlingsprogrambehandling. Programmet skal søke å ivareta de intensjoner som er nedfelt i gjeldende kommuneplan og utbyggingspolitikk.

Oversikt over utbyggingsområder er oversendt utbyggere våren 2013. Utbyggerne er bedt om å komme med innspill til aktivitet og forutsetninger for ønsket aktivitet.

Utbyggernes tilbakemelding gir en forventet boligproduksjon tilsvarende ca. 1300 boliger per år. Usikkerheten i finansmarkedet, stort utbud av eksisterende boliger har innvirkning på aktiviteten i nybyggmarkedet.

Situasjonen kan oppsummeres slik:

- Det er registrert mindre etterspørsel etter nye boliger.
- Aktørene søker å videreføre allerede igangsatte prosjekter.
- Det arbeides med prosjektutvikling for mange og større områder.
- Aktørene mener det er viktig at kommunen legger til rette for at innmeldte prosjekter raskt kan bli realisert når markedet snur.

Boligprogrammet skal legge til rette for en befolkningsvekst, bidra til en bærekraftig utvikling, bidra til et kjøpers marked og bidra til variasjon av boligtyper. Behov for infrastruktur- / tjenestetiltak skal fremgå av programmet.

Gjeldende politikk sier at boligprogrammet skal tilrettelegge for et boligvolum tilsvarende 700 – 800 enheter.

Endelig forslag til program tilrettelegger for et volum på ca. 900 enheter. Vi er i et deregulert marked som medfører at vi har liten oversikt hvor utbyggingen til enhver tid vil gjennomføres. Erfaringsmessig vil byggingen utgjøre mellom 450 – 600 enheter.

Hovedprinsipp i gjeldende utbyggingspolitikk er lagt til grunn ved utarbeidelse av programmet. Det innebærer bl.a at de private utbyggingsområdene selv må ivareta de krav/forutsetninger som settes ifm utbygging av et område.

Høy aktivitet innenfor allerede igangsatte områder sammen med at det planlegges for aktivitet innenfor mange av de større områder gir utfordringer når kommunen skal planlegge og tilrettelegge bl.a for sosial og teknisk infrastruktur og dermed bystyrets investeringstak. Kommunen må være forutsigbar og ha en strategi for sin satsing / prioritering. Rådmannen mener det derfor må foretas en prioritering av programmets utbyggingsområder.

Forslag til program som presenteres angir en slik prioritering. Dette er vist ved at det enkelte utbyggingsområde er angitt med fargekode, samtidig som de er angitt med en utbyggingstakt for perioden.

- Grønne områder:** angir områder som er under realisering og som kommunen allerede er forpliktet til å følge opp gjennom avtaler.
- Gule områder:** er områder som planlegges / er planlagt der kommunen legger til grunn liten/ingen medvirkning/oppfølging fra kommunens side.
- Røde områder:** Større områder (felt- / fortetting og transformasjonsområder) som er under planlegging der en forutsetter kommunal medvirkning ifm en realisering.

Det er i tillegg foretatt en prioritering mellom de røde områdene. Kriterier som er valgt er:

- Tid – (hvor langt prosjektet er kommet / underliggende avtaler / forpliktelser)
- Boligbehov i bydel
- Hva utbyggingsområdet kan bidra til å løse
- Enkel kostnadsvurdering/grunnlag for medvirkning fra kommunen
- ATP- vurdering

En inndeling og prioritering medfører og nye utfordringer for prosjekter i gul gruppe. Dette vil en komme tilbake til ved neste revisjon av boligprogrammet.

Forslag til program er sendt på høring. Det er innkommet merknader til høringen og er oppsummert i bakgrunn for saken.

Rådmannen mener en prioritering er vanskelig men nødvendig i forhold til at det er et gitt et investeringstak.

Videre registrer rådmannen at boligsituasjonen i kommunen er god. En har kjøpers marked og tilbud av boliger kan ivaretas gjennom områder som er vedtatt og områder som kan realiseres uten medvirkning fra kommunens side.

Allikevel må kommunen prioritere innfor større områder slik at kontinuitet kan ivaretas.

Dersom kommuneplanens utfordringsbilde om redusert byspredning skal oppnås, må kommunen være villig til bidra med erverv, prosjektering og økonomiske bidrag. Spesielt gjelder dette til utpekte transformasjonsområder (eks er Marviksletta og Silokaia). Uten kommunal medvirkning til denne type prosjekt, vil kommunens målsettinger ihht ATP arbeid stanse opp.

Rådmannen vektlegger i denne runden å prioritere områder som både på kort og lang sikt generer minst konsekvens for kommunens økonomi.

Dette har gitt en prioritering som følger:

		Kroodden	Kanalbyen	Kokleheia	Marviksletta	Bjørndalen	Hamrevann	Benestad
Antall boenheter		800	700	160	1200	550	3000	2000
Valgte Kriterier								
1. Tid Status regulering	Regulert - ja		x	x		x		x
	under regulering	x			x			
	Nei						x	
Foreligger utkast Utbyggingsavtale	Ja		x	x		x		x
	Nei	x			x*		x	
Kommunalt engasjement i dag	Avtaler ?	ja	ja	ja delvis	delvis	ja	ja delvis	ja delvis
2. Boligtilbud bydel Behov ?	ja	x						
	0		x	x	x	x		
	nei						x	x
3. Bidrag til Hvilke tiltak	ja	Vågsbygdvei ldr. Bane	Havnegt Vestre Ny havn	Eksit veg	Østre Ringvei Havnvei ldr .Bane	Eksist veg ldr. Bane	Vei kjevik ldr. Bane	Høvågvei Kryss Hånes
	Viktig bidrag?	høy	x					
	middel	x	x		x		x	x
4. Kostnad kom 0-20	Infrastrukturbehov.	Tekn + sos	tekn	teknisk	teknisk	teknisk	Tekn + sos	Tekn + sos
	lav		x	x		x		
	20-50	middels						
5. ATP - avstand senter / knutepkt mindre enn 1 km ?	50+	høy	x		x		x	x
	Når ?	innefor HP	delvis	ja	ja	ja	nei	delvis
	ja		x					x
6. ATP - Metro innefor 300m?	0				x	x		
	nei	x		x				x
	nei	x		x				
Anbefalt prioritering mellom områdene								
Innefor HP perioden velger en å prioritere								
Prioritet neste rullering								

Forslag til vedtak

Rådmannens forslag til Boligprogram perioden 2014 – 2017 vedtas.

Områder som fremgår av tabell 3 tilbys inngåelse av utbyggingsavtale.

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Vedlegg:
Forslag boligprogram 2014 - 2017

Bakgrunn for saken

Boligprogrammet fremmes som egen sak for bystyret. Endelig program vil foreligge etter bystyrets ordinære budsjett og handlingsprogrambehandling i desember.

Generelt:

Boligprogrammet er et «gjennomføringsprogram» og skal søke å tilrettelegge for at prosjekter som godkjennes kan realiseres. Programmet skal videreføre de intensjoner og mål som ligger i kommuneplanen.

Av sentrale emner kan nevnes:

- Gjennom planlegging og tilrettelegging av infrastruktur bidra til å ivareta en bærekraftig utvikling og et kjøpers marked.
- Prioritere planlegging og utbygging i sentrale bystrøk, langs metroakse og i senter områder.
- Tilrettelegge for et tilfredsstillende og variert boligtilbud innenfor alle bydeler.
- Kartlegge og samkjøre behov for infrastruktur og tjenestetilbud.

Kommunen ved Kristiansand Eiendom skal være aktiv i boligmarkedet med oppkjøp av grunn, regulering av områder og tilrettelegge for en utvikling av boligområder. Kristiansand Eiendom har under utarbeidelse en egen strategiplan for dette arbeidet. Kristiansand eiendom er og engasjert i et par av de større utbyggingene som er under planlegging. (Kroodden og Hamrevann).

Kristiansand er i dag en del av et felles bo- og arbeidsmarked. Vi registrerer økt pendling inn til Kristiansand.

Situasjonen i finansmarkedet tilsier at vi en tid fremover må forvente en noe lavere aktivitet i nybyggingen. Hvor lenge denne situasjonen vil vare, og evt. hvor redusert aktivitet og hvor store prisendringer en vil få, strides de lærde om.

Boligproduksjonen de siste 5 år viser at det er igangsatt ca. 460 boliger per år. Siste året (2012) er det igangsatt ca. 450 enheter. Det er de større fortettingsprosjektene knyttet til Kvadraturen, Lund og feltområdene Dvergsnes og Justneshalvøya som utgjør en vesentlig andel av produksjonen.

Kommunen skal ihht kommuneplanen tilrettelegge for en befolkningsvekst tilsvarende ca. 1 %. Veksten de siste 5 år har vært høyere. Prognosene viser en vekt på ca. 1,2 – 1,5 %

Ihht gjeldende utbyggingspolitikk skal det tilrettelegges for minimum 700 – 800 boenheter per år. Tabell 1 i boligprogrammet viser at boligproduksjonen som følge av forventet befolkningsvekst bør være ca. 750 enheter.

Ut fra utbyggernes første tilbakemelding (våren 2013) vil den årlige boligproduksjonen som det skal dimensjoneres for vært på ca. 1300 boliger per år. Dette er et nivå som en garantert ikke vil nå.

Tallene i tabell 3 er derfor justert ned ut fra den erfaring/kjennskap en har til boligmarkedet og utbygging generelt, og det en kjenner til i forhold til det enkelte prosjekt. I dette ligger det en vesentlig grad av usikkerhet da en foretar vurderinger i et uregulert marked.

Ut fra de vurderinger som er gjort, har en kommet fram til et forslag til program der det er åpnet en opp for et byggevolum tilsvarende ca. 900 enheter per år for perioden.

Fra utbyggerne påpekes det at det arbeides med prosjektutvikling av både nye og eksisterende områder, og de ber om at kommunen bør være forberedt på en høy aktivitet når markedet snur.

Det påpekes som viktig at kommunen er forutsigbar i forhold til de områdene som nå planlegges igangsatt.

En forutsetning for å nå de skisserte byggevolum, er at situasjonen og rammebetingelser i finansmarkedet endres. Kommunen vil ha liten eller ingen innvirkning på dette.

Det kommunen kan påvirke er oppkjøp av arealer, utvikle og tilrettelegge arealer, behandle planer og inngå avtaler med de private aktørene for planlegging /utbygging av områder. I det siste punktet inngår en drøftelse om kommunale bidrag og investeringer knyttet til tilrettelegging av teknisk og sosial infrastruktur. Spesielt vil dette omfatte de største feltområdene og de større transformasjonsområdene.

Et hovedprinsipp i gjeldende utbyggingspolitikk og som er lagt til grunn ved utarbeidelse av forslag til program, er at de private utbyggingsområdene (gule områdene) i hovedsak selv skal kunne ivareta de krav / forutsetninger som settes til utbygging av et privat utbyggingsområde. Alle konsekvenser knyttet til en slik vurdering vil en komme tilbake til ifm revisjon neste års program.

Rådmannen er opptatt av at kommunens skal være mest mulig forutsigbar, slik at det private markedet og utbyggerne har noe å forholde seg til i forhold til de prioriteringer og investeringer som på kort og lang sikt må gjennomføres for at et område kan realiseres. Rådmannen mener derfor at det er viktig at det foretas en prioritering av programmets utbyggingsområder.

Forslag til program angir en slik prioritering. Dette er vist ved at det enkelte utbyggingsområde er angitt med fargekode, samtidig som de er angitt med en forventet utbyggingstakt for perioden.

- Grønne områder:** angir områder som er under realisering og som kommunen allerede er forpliktet til å følge opp gjennom avtaler.
- Gule områder:** er områder som planlegges / er planlagt der kommunen legger til grunn liten/ingen medvirkning/oppfølging fra kommunens side.
- Røde områder:** Større områder som er under planlegging der en forutsetter kommunal medvirkning.

Det er i tillegg foretatt en prioritering mellom de røde områdene. Her har en etter høringsrunden valg å skille hvilke områder som er innenfor en HP diskusjon og hvilke som er utenfor.

Kriterier som er valgt ved prioritering av de røde områdene er:

- Tid – (hvor langt prosjektet er kommet regulert / underliggende avtaler herunder drøftelser knyttet til utbyggingsavtaler / andre avtaler/forpliktelser)
- Boligbehov i bydel
- Hva utbyggingsområdet kan / skal bidra til å løse
- Enkel kostnadsvurdering med anslag for medvirkning fra kommunens side
- ATP- vurdering

Ved utleggelse av forslag til program hadde en følgende forslag til prioritering:

1. Silokaia/Kanalbyen
2. Bjørndalen
3. Marviksletta
4. Benestad
5. Kroodden
6. Hamrevann
7. Kokleheia

Det å forutsi bygging utover det første året (2014) er vanskelig for ikke å si umulig. Spesielt når en opererer i et uregulert marked. Derfor må en legge til grunn at den skisserte prioritering spesielt mellom de røde områdene tas opp til vurdering/diskusjon ifm den årlige revisjon av programmet.

Innenfor utbyggingsområdene i Kristiansand skal det legges opp til økt tetthet og høy utnyttelse. Variasjon i boligtilbudet er et uttalt mål. Ved å åpne opp for og tilrettelegge for bygging i både sentrumsnære og i de mer perifere områder, ivaretas dette.

I hovedsak styres valg av boligtype gjennom den reguleringen som foretas for det enkelte utbyggingsområde. Høy eneboligandel kompenseres ved at aktiviteten knyttet til sentrumsområder med bygging av leiligheter bør prioriteres høyest.

Tilgangen på byggområder og regulerte områder i kommunen er god.

Gjeldende politikk peker på at det i Kristiansand er begrenset tilgang på utviklere/tilbydere. Antall aktører (ikke minst utviklere) er økt de senere år, noe som bedrer situasjonen noe.

Tilbudet av nye boliger (eneboliger, småhus, tett/lav) har vært etterspurt i Vågsbygd. Tilgangen bedres ved at det åpnes opp ett nytt større utbyggingsområde Kroodden.

Overordnet infrastruktur:

I de sentrale og ytre deler av Vågsbygd (områdene vest for kryss v /Lumber) vil nye utbyggingsområder måtte påregne å få kapasitetskrav til eksisterende Vågsbygdvei (Rv 456). Dette innebærer at tiltak for styring av trafikk inn på Vågsbygdveien, og utarbeidelse planer / tiltak på 4 av kryssene langsmed strekningen (2 i Auglandsbukta, 1 i Kjosbukta og ved Andøya) er forutsatt å være på plass. Denne form for krav begrenser aktiviteten i bydelen.

For at utbyggingen ikke skal stanse opp, er det lagt opp til at utbyggingsområdene som omfattes av kapasitetskravet skal tilbys inngåelse av utbyggingsavtale med innbetaling av bidrag. Bidraget skal benyttes til kapasitetsutbedrende tiltak og planer. Utbygging av Kroodden, Voie, Sagmyrliia m.fl er forutsatt å gi et vesentlig bidrag til nødvendige kapasitetsutbedringer.

Tilsvarende løsning bør vurderes ifm utvikling av Havneområdene (Silokaia, Lagmannsholmen) og feltområdene på Marvikssletta.

I deler av ytre Randesund planlegges større utbygginger som krever planer for nye vei og g/s-vei løsninger. Kommunen legger til grunn at planleggingen må koordineres mellom aktører. En må ikke se bort i fra at ordninger tilsvarende den som er benyttet i Vågsbygd bør legges til grunn for den videre aktivitet/planlegging knyttet til veganleggene.

På grunn av de investeringer som er gjort innenfor oppvekstsektoren, er det gjennomgående god kapasitet i skolene.

De kortsiktige kapasitetsutfordringene er først og fremst knyttet til Flekkerøy. Der vil det være svært marginalt om skolene har kapasitet til å ta i mot forventet utbygging. En noe lavere utbyggingstakt enn angitt fra utbyggersiden er derfor lagt til grunn i tabellverket. Dette er nødvendig for å unngå skolesprekk.

I de store utbyggingsområdene Kroodden, Lauvåsen /Hamrevann og Benestad vil det på sikt oppstå behov for å etablere skole. Områdene vil fortløpende være underlagt vurderinger og analyser for når slik kapasitet må på plass.

Kommunen har en målsetting om full barnehagedekning. Etablering av barnehager innenfor eksisterende utbygde områder er vanskelig pga arealkrav og reguleringsprosesser. Behov

søkes fortløpende løst gjennom erverv av eiendom og gjennom plan-/avtaleprosesser som gjennomføres.

I forhold til etablering av nye nærmiljøanlegg m/ballbaner og kvartalslek tilknyttet utbyggingsområder, så legger en til grunn at dette i det alt vesentlige må bekostes av den private utbygger.

Plassering av sykehjem/omsorgsboliger er i stor grad forutsatt vurdert i den enkelte regulering som gjennomføres. Grad av offentlighet og realisering avklares i egen sak / hp – budsjettbehandling.

Forslaget til program viser en mulig aktivitet tilsvarende 900 enheter per år. Erfaringen tilsier at det som faktisk realiseres utgjør ca. 50 % av det som er signalisert som mulig utbyggingsvolum i programmet.

Det er på bakgrunn av den foreliggende situasjon utarbeidet prognoser for forventet reell boligbygging. Det er tenkt 3 senarier.

- Lav (ca. 50%),
- Middels (75%) og
- Høy (100%) aktivitet.

Teknisk direktør har anbefalt at det er prognose for lav aktivitet som per i dag bør legges til grunn bl.a for å vurdere behov for sosial infrastruktur.

Forslag til program er sendt på høring. Det er mottatt høringsuttalelser. Disse er oppsummert nedenfor.

Statens vegvesen:

Ingen merknader.

Kystverket:

Ingen merknader.

Fidjeåsen as:

Har innmeldt oppdaterte utbyggingstall / volumer for utbyggingsområdet Tømmerstø felt Fidje:

Kommentar:

Området inngår i grønn gruppe. Innrapporterte og oppdaterte tall innarbeides i programmets tabell 3.

Agderbygg as:

Prosjekt på Dvergsnes med 15 boenheter er ikke innarbeidet i tabell 3.

Kommentar:

Området er under planlegging. Det er ikke inngått utbyggingsvtale. Utbygger vil ifm realisering være avhengig av videreføring av Dvergsnesveien mot Børresvågen. Rådmannen legger til grunn at prosjektet plasseres i gul gruppe (dvs uten medvirkning / bidrag fra kommunen).

Kanalbyen as:

Uttalelse fra Kanalbyen as på vegne av Kanalbyen as, J.B. Ugland Eiendomsutvikling as og Verdal eiendomsutvikling as.

Påpeker at forutsetninger i forslag til program må videreføres dvs at det må tilrettelegges for at boliger kan bygges / etableres i 2016 og 2017.

Det påpekes at det er viktig at framdrift og forutsigbarhet i prosjektet kan ivaretas, og at videre drøftelser knyttet til inngåelse av utbyggingsavtale, herunder kommunal medvirkning til gjennomføring av prosjektet kan påregnes og prioriteres.

Kommentar:

Utbygger har initiert en ny planprosess for området. Her vil ulike elementer tas opp til drøftelse. Revidert plan er forutsatt å foreligge i løpet av 2014. I revisjon av plan inngår og en diskusjon om planens krav til tiltak utenfor selve planområdet.

Tiltak i planområdet må sees i sammenheng med kommunes planer tilknyttet renseanlegget på Odderøya.

Utbygger har presisert at krav utenfor planområdet, må kommunen medvirke til skal finne sin løsning. Dette omfatter både grunneierforhold og kostnader for tiltak.

Kravet til tiltak utenfor planområdet er i dag knyttet til gang/sykkelvei mot Grim skole, trafiksikkerhets løsninger i Kvadraturen, og trafikktiltak i Havnegata og Vestre Strandgt. Disse tiltakene har i dag en kostnadsramme pålydende kr. 20 mill.

Rådmannen legger til grunn at forutsetninger i plan og utbyggingsavtale til sammen gir løsninger som medfører at tiltak og evt. bidrag vurderes sent eller etter denne HP perioden. Området vil prioriteres ved rullering av HP.

Dette må en komme tilbake til når revidert plan/ forutsetninger behandles våren 2014. Mht prioritet av områder så mener rådmannen det er viktig at dette er det området som har høyest prioritet av fortettings/transformasjonsområdene.

Drangsvann:

Utbygger påpeker at området er ferdig regulert. Utbygger har til nå ervervet rettigheter til ca. 95 % av utbyggingsområdet. Utbygger ferdigstiller i disse dager tekniske planer for området. Det foreligger igangsettingstillatelse for del av de tekniske anlegg. Utbygger planlegger og legger til grunn igangsetting i 2014.

Utbygger påpeker viktigheten av at vedtatte og regulerte utbyggingsområder prioriteres fra kommunens side, og at området må gis forutsigbarhet ift videre planlegging og utbygging.

Innenfor området er det videresolgt områder/tomter til andre aktører. Kommunen som framtidig aktør (utbygger/tilrettelegger av offentlige byggeområder) har forhandlet fram omfattende avtaler bla. ift. grunnerverv.

Det har pågått drøftelser over tid for inngåelse av utbyggingsavtale. Utkast til avtale foreligger klar til politisk behandling. Utbygger anmoder om at denne nå tas opp og fremlegges for endelig politisk behandling.

Kommentar:

Utkast til avtale er fremforhandlet. Det gjenstår å inngå avtale med 7 grunneiere. Utbygger vil i utbyggingsavtalen anmode om at det tas inn en forutsetning om at kommunen vil bidra til grunnerverv (ekspropriasjon) ved mangel av frivillig avtale. Et slikt innspill vurderes

Forslag til avtale legger til grunn at felt ikke kan igangsettes før frivillige grunneieravtaler er inngått. Behov for erverv vil først være nødvendig ifm realisering av senere byggetrinn. Å sikre alle grunneierforhold nå, mener utbygger er urimelig.

Rådmannen har i sitt forslag til handlingsprogram valgt å prioritere Benestad feltområdet. Dette er begrunnet ut fra at området har et vesentlig utbyggingspotensial 2000 boliger og ut fra at området har kommet langt i prosessene mht realisering.

Kommunen har allerede benyttet vesentlig midler og innsats bl.a for å frigjøre dette utbyggingsområdet for utbygging. Kommunen har bidratt til å få fjernet / lagt ned dagens skytebane i Randesund (dermed løst områdets støykrav) samt etablert erstatningsanlegg på Farvannet – kostnader totalt på ca. kr 50 mill.

Området vil bygge opp om kommunens utpekte senterområde på Rona, og bidra til å løse utfordringer mht etablering av infrastruktur langsmed Høvågveien.

Det er forhandlet fram kjøps / og salgsvtaler mellom utbygger og kommunen. Kommunen selger grunn innenfor og i tilknytning til utbyggingsområdet tilsvarende kr 12,5 mill. (Kr. 8 mill i 2013 og kr 4,5 mill i 2017). Kommunen erverver samtidig byggeklar grunn tilsvarende kr 29 mill.(kr. 9 mill. kjøp oppveksttomt og kr. 20 mill. via strategisk kjøp – begge i 2017)

Arealene som erverves av kommunen er regulert til oppvekstsenter/offentlig byggeformål (2 delfelt). Det er i avtale forutsatt at tomtene skal være byggeklare sommeren 2017. De underliggende avtalene er framforhandlet av Kristiansand eiendom. Standard forutsetninger mht. verdivurderinger for kjøp/salg av grunn er lagt til grunn for avtalene.

Forutsetning for at forslag til kjøps- og salgsvtaler skal være gjeldende, er at fremforhandlet forslag til utbyggingsavtale behandles og vedtas.

Området vil ifm en utbygging gjøre bruk annen tilrettelagt infrastruktur.

På sikt må området tilrettelegges med oppvekstsenter og tilhørende funksjoner. Dette vil måtte planlegges og gjennomføres etter denne HP perioden.

Det som gjenstår er dermed behandlingen av utbyggingsavtale. Dette har rådmannen valgt å avvente til etter behandlingen av boligprogrammet.

Hamrevann as

Utbygger fremhever at området ikke bør betraktes som ett utbyggingsområde, men som ett større område som består av flere større utbyggingsområder. Området har ut fra dagens vurdering ca. 3000 boliger. Området vil måtte planlegges og bygges ut over tid.

Kommunen har igangsatt et kommunedelplanarbeid for området.

Utbygger påpeker at området er det største av de vedtatte utbyggingsområdene i kommunen, og er derfor sentralt mht å sikre kommunen en langsiktig boligbygging / boligreserve.

Utbygger mener at prosjektet er et godt miljøprosjekt lokalt/regionalt. Området utgjør dermed et viktig bidrag til at Kristiansand kan nå sine forpliktelser i forhold til Bymiljøavtale.

Utbygger fremhever at det er inngått avtale med alle berørte grunneiere innenfor utbyggingsområdet. Dette vil kunne gi grunnlag for å etablere et område med gunstige priser og uten byggeklausul.

Utbyggerne påpeker at selskapet har betydelig utbyggingskapasitet, og kan bidra til å sikre en jevn og sikker boligtilgang.

Utbygger mener Hamrevann på en god måte kan bidra til å ivareta de vedtatte boligpolitiske målsettingene.

Her nevnes:

- Sikre økt tilgang på boliger og således hindre prisstigning.
- Bidra til å øke antallet aktører i markedet.

Kommunen (ved Kristiansand eiendom) har gjennom avtaler med utbygger sikret seg opsjoner for erverv av arealer. Dette bør bidra til realisering av prosjektet og ivaretagelse av kommunens boligpolitikk (mulighet for delaktighet i prosjekter).

Utbygger anmoder om at det i perioden åpnes opp for at en mindre del av utbyggingsområdet kan igangsettes. Utbygger av Hamrevann ønsker sammen med utbygger på Lauvåsen at deler av området sees på i en sammenheng. Det påpekes fra utbyggerne at en slik felles utbygging som det nå søkes om oppstart for, kan gjennomføres uten konsekvens (kostnader) for kommunen både mht teknisk og sosial infrastruktur.

En slik delutbygging vil ikke berøre de aktuelle planene for ny veg til Kjevik. Samtidig vil en oppstart være med på å fremskynde/sikre realisering av ny veg til Kjevik raskt, et prosjekt som utbygger påpeker er viktig lokalt og for regionen.

Oppstart påpekes av utbyggerne å være et viktig strategisk grep for å utvikle regionen og Agderbyen. Henvises i den sammenheng til regional plan som utpeker området som et boligområde ikke bare for Kristiansand men og for regionen.

Ut fra ovenfor nevnte mener utbygger at den første delen av utbyggingen derfor bør kunne komme i gul gruppe.

Utbygger presiserer at de ønsker å tilrettelegge for at en utbygging som i minst mulig grad skal påvirke kommunens investering og drift. De opplyser at finansieringsmodeller for oppvekstsenter kollektivbetjening, veier er forhold som må vurderes ifm senere inngåelse av utbyggingsavtaler.

Kommentar:

Rådmannen ser at planene for området og de skisser til samarbeid som initieres ifm en realisering er interessante.

Rådmannen har vurdert utbyggernes innspill til en delutbygging (forlengelse av Lauvåsen) og det å plassere området i gul gruppe. Det er foretatt beregninger basert på utbyggers innspill med ønsket oppstart av et delområde i 2016 / 2017. Utbyggingen er vurdert ut fra ønsket utbyggingstakt. Totalt er dette delområdet beregnet til å ha ca. 300 enheter.

Beregninger viser at det vil bli behov for å etablere et oppvekstsenter/med skolefunksjon i området ca. 2024/2025 (Dvs. planlegging, forberedelser og investeringer i området bør starte ca. 2020) I forhold til dagens situasjon så vil det ha som konsekvens at kommunen må forberede investeringer i området ca. 2020. Mao samtidig som det må foretas avsetninger innenfor området på Benestad.

Uten oppstart av et delområde, viser prognosene at området (Lauvåsen) kan betjenes av dagens skolestruktur.

Rådmannen vil bemerke at et område som Lauvåsen i dag (med en størrelse på 800 – 1000 boliger) allerede burde tilrettelegges med oppvekstsenter, noe dagens reguleringsplan åpner opp for, men det er ikke funnet rom til i gjeldende HP og budsjett.

Hamrevann (med delområder) inngår i et kommunedelplanarbeid og innehar elementer som krever overordnede avklaringer (bl.a i forhold til senterstruktur / kollektiv / veg til Kjevik). Rådmannen mener disse må få en nærmere avklaring før en signaliserer og åpner opp for aktivitet.

Rådmannen mener at igangsetting av delområde innenfor Hamrevann området, må vurderes ut fra forutsetninger gitt i dagens kommuneplan.

I dette tilfellet mener rådmannen at han i forslag til budsjett (gjennom å åpne opp for utbygging på Benestad sammen med annen utbygging i bydelen gul og grønn gruppe) tar tilstrekkelig hensyn til framtidig vekst og senterstruktur i bydelen.

Det anbefales derfor i denne runden ikke å signalisere oppstart av området Hamrevann. Ny vurdering må gjennomføres ved revisjon av boligprogrammet og når kommunedelplanarbeidet er kommet noe lenger.

Torleif Repstad:

Påpeker at Kroddenprosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Kristiansand kommune og private aktører med en eierfordeling på hhv 60% og 40%.

Repstad påpeker at Kroddenområdet er det eneste større prosjektet i Vågsbygd, og vil derfor gi et betydelig bidrag til videre planlegging og opparbeidelse veg og g/s-veg løsninger bl.a i Kjoskrysset.

Kommentar:

Rådmannen legger til grunn at dette prosjektet gjennomføres innenfor de lånerammer som er gitt for kommunale utbyggingsprosjekter, og som gjennomføres som kommunale utbyggingsprosjekter.

Rådmannen vurderer området som viktig for å bedre boligtilbudet i bydelen. Samtidig vil området være den største og dermed den viktigste bidragsyteren til kapasitetsutbedringer av Vågsbygdveien.

På sikt vil utbyggingen medføre behov for å tilrettelegge ny sosial infrastruktur. Behovet vurderes fortløpende.

Ole Lunde:

Påpeker at selskapet er engasjert i prosjekt på Grim Torv, Agder Energi tomten på Tangen og på Fruktveien 3-7 på Hånes. Utbygger håper at prosjektene kan innarbeides i programmet ihht skisserte ønsker.

Kommentar:

- Grim Torv forutsettes å inngå som et område i gul gruppe dvs. uten kommunal medvirkning ifm realisering.
- Agder Energi Tomten ligger innenfor utbyggingsområdet Tangen. Det er inngått utbyggingsavtale for området. Kommunen legger til grunn at utbyggingen ikke skal medføre merkostnader for kommunen. Området er i grønn gruppe.
- Fruktveien 3-7. Området må planlegges. Når planprosess igangsettes vil området innarbeides i programmet. Foreløpig vurdering plasserer området i gul gruppe – dvs uten medvirkning / tilrettelegging fra kommunens side.

Frode Stokkeland - Flekkerøy Bygg:

Henviser til Flekkerøyutredningen. Det fremgår av denne at det ikke er behov for mer areal til skole, da den forventede underdekning på skole vil kunne løses ved alternativ som bussing, brakker osv. Det påpekes at skolen har passende størrelse pr i dag. Utvidelse av eksisterende skole er dermed ikke aktuell.

Utbygger mener at forslaget til program som utsetter enkelte boligprosjekter bla. på Vraget og Hattesteinen bør revurderes og at tilbud/etterspørsel bør styre aktiviteten.

Kommentar:

Rådmannen mener at Flekkerøya er et område som må balansere utbyggingsaktiviteten i forhold til den kapasitet en har på dagens skoler. Kommunen bør unngå å stimulere til aktivitet som tilrettelegger for brakke og bussløsninger.

Det anbefales at skolekapasiteten på Flekkerøya fortløpende vurderes ifm de utbyggingsprosjektene som meldes inn ifm behandlingen av kommunens boligprogram. Aktiviteten som boligprogrammet initierer bør ikke legges høyere enn det en har som kapasitet på dagens skoler.

Rådmannen anbefaler derfor at nye områder og områder som er i en reguleringsprosess gis et rekkefølgekrav som innehar en forutsetning om tilstrekkelig skolekapasitet.

Skolekapasiteten vurderes ifm rullering og forslag til utbyggingstakt og volumer i boligprogrammet. Utbyggingsavtalene som så skal sikre gjennomføring av utbygginger vil ta utgangspunkt i det til enhver tid gjeldende boligprogram. Dermed vil kommunen kunne sikre samsvar mellom utbygging og skolekapasitet.

Utbyggingsinteressene Sødal / Kogleheia.

Utbyggerinteressene påpeker at det er med stor skuffelse de ser at deres område er plassert sist av områdene i rød gruppe. Området er planlagt og klargjort for utbygging over lengre tid, og nå etter en 10 år lang prosess søker utbyggerne området realisert.

Utbyggerne mener at det på en bedre måte må fremkomme at administrasjonen i kommunen og utbygger over lengre tid har forhandlet om forutsetninger knyttet til plan og gjennomføring. Det påpekes og at utbyggerne har oppfattet administrasjonen dithen at dette er et prosjekt som skal og bør prioriteres, og at partene omsider har kommet fram til det som betraktes som et omforent og endelig avtaleforslag.

Utbygger mener at det i denne saken er kommet så mange signaler på at kommunen er villig til å gjennomføre og bidra til en utvikling av området, og at dette må tas med i vurderingen av hvilken prioritet området bør ha.

Det har over tid foreligget et omforent forslag til en avtale for gjennomføring, og det er bl.a innledet drøftelse mellom kommunen og berørte grunneiere ifm en realisering av prosjektet. Således bør området vurderes å plasseres i grønn gruppe.

Utbygger mener og at det bør vektlegges at utbygger gjennom avtale vil påta seg ¾ av kostnadene for vegutbedringer. Utbedringer som i hovedsak innebærer oppgradering av eksisterende veier, behov som allerede forelå før planene for dette utbyggingsområdet ble vedtatt. I den sammenheng henvises til kommunens egen trafikksikkerhetsplan og at spørsmålet tidligere er forelagt kommunalutvalget i egen orientering.

Utbyggerne mener at området ikke bør utkonkurreres av områder der plan for området ikke er vedtatt.

Utbyggerne påpeker videre at området er beliggende nær opptil Kvadraturen og de funksjoner som er her (Sykehus, videregående skoler...) Dette bør vektlegges mht. hvilken prioritering området bør ha.

Det påpekes at kostnad for kommunen i dette prosjektet vil være kr. 3 - 3.5 mill. av en total kostnad på ca. kr 12 mill. Dette bør ansees som et lite bidrag sett i forhold til andre områder i denne røde gruppen.

Kommentar:

Rådmannen har ifm revisjon av boligprogrammet sett de utfordringer som vil oppstå ved at flere utbyggingsprosjekter krever kommunal medvirkning / bidrag (områder som er plassert i rød gruppe).

Rådmannen mener det derfor har vært nødvendig å stille disse sammen, slik at kommunen kan gi en anbefaling / beslutning for om og i hvilken grad de enkelte områder skal og bør

prioriteres. Rådmannen ser det uheldig om disse sakene dukker opp som enkeltsaker og ikke sees i sammenheng.

Kommunen, i likhet med utbygger, står fritt til å vurdere om avtale og forutsetninger i denne skal og bør inngås.

Spørsmålet som stilles er om dette området bør prioriteres nå eller senere.

Det er riktig at partene over tid har vært enige om forutsetninger. Imidlertid er det hele tiden i drøftelsene påpekt at endelig avklaring skal og må foretas av politisk utvalg.

Forslag til avtale innebærer at kommunen må yte et bidrag pålydende ca. kr. 3 - 3.5 mill. Et bidrag ut fra skissert og ønsket framdrift fra utbygger må evt innpasses innenfor denne handlingsplan perioden.

Rådmannen er enig i det utbygger anfører om at det foreligger et omforent utkast til avtale, et utkast som nå ligger klar til politisk behandling. Rådmannen mener at avtaleutkastet er i samsvar med forutsetninger i plan- og bygningsloven mht kommunens delaktighet/forholdsmessighet ifm en utbygging.

Boligprogrammet skal gi en anbefaling ut fra gjeldende boligpolitikk. Situasjonen i dag er slik at det er kjøpers marked. I tillegg vil bydelen ha god dekning gjennom de planlagte områder som er under realisering og som har ennå mer optimal plassering ift kriteriene som er valgt. På dette grunnlag og ut fra dagens boligsituasjon, finner rådmannen ikke grunnlag for å anbefale at prosjektet prioriteres.

Utbyggingen vil imidlertid bidra til å forbedre og oppgradere dagens vegnett. Et vegnett og en strekning som i dagens trafikksikkerhetsplan ikke er prioritert øverst, men som på sikt må prioriteres og gjennomføres.

Det foreligger dermed en betydelig «gevinst» i at en kan samarbeide om en realisering. Rådmannen vil anbefale at området gis prioritet ved neste HP rullering.

Det er ikke mottatt noen kommentar fra utbyggerne av hhv Bjørndalsletta og Marviksletta som og ligger i rød gruppe.

Generelt:

Rådmannen legger følgende til grunn.

Innenfor gul og grønn gruppe gjennomføres prosjekter ihht skisserte ønsker og framdrift. Dette uten vesentlig konsekvens for budsjett og handlingsprogram. Enkeltsaker som fremmes vil imidlertid klarere dette endelig.

For prioritering av områder i rød gruppe legges følgende til grunn:

Områdene Benestad, Bjørndalsletta, Silokaia og Kroodden gis prioritet innenfor gjeldende HP-periode. Dette fremgår av revidert tabell 3 og tabell for prioritering av de røde områdene.

Benestad, Bjørndalsletta, Silokaia, og Kroodden:

Det henvises til kommentar til det enkelte område. Rådmannen legger til grunn at områdene Bjørndalsletta, Silokaia og Kroodden ikke skal medføre belastning for bykassa innenfor denne HP-perioden.

Bjørndalsletta – utbygger Skanska bolig as:

Området er utpekt som kommunens prosjekt for Framtidens byer. Området har en sentral plassering mht utvikling av et boligområde.

Administrasjonen har forhandlet fram et forslag til utbyggingsavtale. Forslag til avtale vil ikke innebære økonomiske bidrag innenfor denne HP. Det ligger en forutsetning per i dag om at en avtalt pris for kommunal grunn, og som er nødvendig ifm utbygging av området, skal benyttes som andel av kommunens bidrag bl.a for delgjennomføring av ny bane på Bjørndalssletta. Partene drøfter om en delopparbeidelse er fullfinansiert. Uansett vil et evt bidrag komme etter denne HP perioden. Det er selvsagt satt en forutsetning om politisk aksept for en slik løsning.

Marviksletta:

Det er ikke mottatt innspill fra utbyggergrupperingen.

Området er under planbehandling og det drøftes forutsetninger for utbygging (rekkefølgekrav). Per i dag vil området ha omfattende krav bla. for etablering av ny Havneveg og tiltak på og langsmed Østre Ringvei.

Det pågår og drøftelser til om ny Havneveg / veg til Narviga inngår som del av overordnet vegnett.

Det vil igangsettes et eget arbeid for vurdering av ny havnevei / vei for tilknytning til E-18 og kryss i Narviga. Et grunnlag vil foreligge våren 2014.

Tiltakene innenfor planområdet er i dag kostnadsberegnet til kr 230 mill. Kostnader for ny vei til E-18 Narviga inngår ikke.

En vesentlig andel av kostnadene er knyttet til fylkeskommunale veger og utgjøre del av overordnet vegnett.

Foreløpige beregninger viser at det er begrenset hva utbyggingsområdet kan bidra til å sikre gjennomføring av disse hoved- og fellestiltakene.

Dermed er det stor avstand mellom de kostnader utbyggingen genererer og det som per i dag ligger som mulighet for bidrag.

Fylkeskommunen har i sine budsjett – handlingsplaner ikke avsatt midler til bidrag til området.

Hvorvidt kravet om tilrettelegging av overordnet hoved/fellesstrukturen er å anse som et kommunalt anliggende må videre prosess avklare.

Rådmannen vurderer ut fra ovenfor nevnte at prosjektet per i dag ikke bør gis prioritet, før ytterligere avklaringer er gjort.

Rådmannen legger allikevel betydelig vekt på at området på sikt vil være et viktig transformasjonsområde for å oppnå kommunens og statlige målsettinger knyttet til areal transport.

Administrasjonen vil derfor fortsette arbeidet for at prosjektet innarbeides i de fylkeskommunale / nasjonale budsjett / pakker.

Revidert forslag til prioritering i samsvar med Rådmannens forslag til budsjettforslag ser dermed lik ut.

		Kroodden	Kanalbyen	Kokleheia	Marviksletta	Bjørndalen	Hamrevann	Benestad
	Antall boenheter	800	700	160	1200	550	3000	2000
Valgte Kriterier								
1. Tid Status regulering	Regulert - ja		x	x		x		x
	under regulering	x			x			
	Nei						x	
Foreligger utkast Utbyggingsvtale	Ja		x	x		x		x
	Nei	x			x*		x	
Kommunalt engasjement i dag	Avtaler ?	ja	ja	ja delvis	delvis	ja	ja delvis	ja delvis
2. Boligtilbud bydel Behov ?	ja	x						
	0		x	x	x	x		
	nei						x	x
3. Bidrag til Hvilke tiltak	ja	Vågsbygdvei ldr. Bane	Havnegt Vestre Ny havn	Eksit veg	Østre Ringvei Havnevei ldr .Bane	Eksist veg ldr. Bane	Vei kjevik ldr. Bane	Høvågvei Kryss Hånes
	Viktig bidrag?	høy	x					
	middel	x	x		x		x	x
4. Kostnad kom 0-20	Infrastrukturbehov.	Tekn + sos	tekn	teknisk	teknisk	teknisk	Tekn + sos	Tekn + sos
	lav		x	x		x		
	20-50	middels						
50+	høy	x			x		x	x
	Når ?	innefor HP	delvis	ja	ja	ja	ja	nei
5. ATP - avstand senter / knutepkt mindre enn 1 km ?	ja		x					x
	0				x	x		
6. ATP - Metro innefor 300m?	nei	x		x				
	nei	x		x				
Anbefalt prioritering mellom områdene								
Innefor HP perioden velger en å prioritere								
Prioritet neste rullering								